

**Pro futuro: Životni i naučni put
prof. dr Vladana Joldžića
[7. jun 1954 – 24. april 2026]**

In Memoriam

Prof. dr Vladan Joldžić rođen je sedmog juna 1954. godine u Čupriji, od oca Uroša, pravnika i majke Vere, službenice. Zbog očevog posla porodica se uskoro seli u Smederevo i konačno u Beograd, kada je Vladan imao pet godina. U Beogradu je završio osnovnu školu, gimnaziju i Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu na kojem je 1983. stekao svoju magistarsku, a 1993. i titulu doktora pravnih nauka. Ceo svoj radni vek, od 1979, proveo je u *Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja*, u svim zvanjima, počevši od asistenta pripravnika do naučnog savetnika.

Ekološko pravo, Međunarodno ekološko pravo, ekološka politika i pravna regulativa zaštite životne sredine – bile su centralne oblasti naučnog

interesovanja dr Joldžića i njegovih doprinosa ovim disciplinama na našem i međunarodnom planu.

Vladan Joldžić je od 1996. predavao *Ekološko pravo* na *Biološkom fakultetu* i na *Geografskom fakultetu Univerziteta u Beogradu*, na redovnim i postdiplomskim studijama. Predavao je, od 2008. i na *Fakultetu za zaštitu životne sredine Futura Univerziteta Singidunum*.

Prof. dr Vladan Joldžić bio je ekspert Ujedinjenih nacija pri CEDAR /CEED (Program Ujedinjenih nacija za razmenu podataka o životnoj sredini) i član International Council of Environmental Law koja je i savetodavno telo UN za područje ekološkog prava i politike.

Bio je aktivni član IUCN: The World Conservation Union i njenih tela: Environmental Law Centre & Commission on Environmental Law.

Prof. dr Vladan Joldžić je bio deo globalne mreže eksperata UPEACE: University for Peace koji je osnovan od strane Ujedinjenih nacija, što je još jedan od indikatora u kojoj meri je njegov rad bio poznat i cenjen na svetskom nivou, daleko izvan naših granica. Navedeni Univerzitet za mir osnovan je u Kostariki.

Costa Rica! Zvuči egzotično, ali to je zapravo vrlo simbolično mesto. Kostarika je poznata kao jedna od retkih zemalja na svetu koja nema vojsku (ukinuta je 1948. godine) i koja je ogroman deo svoje teritorije posvetila očuvanju prirode. Zato je UN upravo tamo, 1980. godine, osnovao University for Peace (UPEACE).

Glavni kampus, *Rodrigo Carazo*, nalazi se usred netaknutog i izuzetno pitoresknog rezervata prirode.

Dakle, naš prijatelj i kolega prof. dr Vladan Joldžić bio je i intelektualno povezan sa institucijom čije samo sedište i fizički predstavlja ono za šta se on svojski zalagao: mir i ekologiju.

U Beogradu, kao što znamo, postoji ECPD (Evropski centar za mir i razvoj), koji je zapravo regionalni ogranak tog istog univerziteta iz Kostarike gde je prof. dr Joldžić bio jedan od dragocenih saradnika.

Autor je dvadeset samostalnih knjiga i četiri u koautorstvu i par stotina naučnih ili stručnih radova. Neki od radova dr Joldžića objavljeni su u Mađarskoj, Poljskoj, Čehoslovačkoj, Bugarskoj, Velikoj Britaniji, SAD i Brazilu.

Terra communis est

Prof. dr Vladan Joldžić gledao je, metaforično, u budućnost kada je većina nas analizirala sadašnjost ili prošlost u svojim disciplinama, kao što to obično biva. On nije samo tumačio zakone; predlažući ih u oblasti zaštite životne sredine, bio je advokat i naše budućnosti i pokoljenja koja će tek doći, vredni čuvar blaga koje je važno svima – Planete zemlje koja nam je, globalno posmatrano, zajednički dom i naša jedina kuća pod zvezdama.

Pamtim Vladicine u metafori gotovo proročke reči izrečene u jednoj neformalnoj prilici: *“Doći će dan kada će se na Zemlji voditi ratovi za čistu vodu”*.

Za Vladana Joldžića zaštita životne sredine nikada nije bila samo pravna oblast, već pitanje ljudske i etičke odgovornosti pred budućnošću.

U vremenu kada se ekološka kriza produbljuje, njegov naučni i ljudski testament ostaje svetionik odgovornosti *pro futuro*.

Bene Quiescas

U svetu paragrafa i ponekad suvoparnih zakona, prof. dr Vladan Joldžić nije tražio samo pravdu za prirodu i Planetu Zemlju koja svim bićima koja je naseljavaju treba da pruži miran i zdrav život, rast, mir i odmorište, već je u sebi nosio autentičnu prirodu i kvintesenciju dobrote same. Mi koji smo imali tu srećnu priliku da ga bliže upoznamo i da sa njim sarađujemo, iskusili smo njegovu plemenitost i dobronamernost na mnogo načina. Sve dobre ideje i aktivnosti u Institutu imale su njegovu bezrezervnu podršku; kad je trebalo brzo reagovati nije oklevao. Svakome kome je bila potrebna njegova podrška ili pomoć stizala je i to odmah, jer *“dvostruko daje ko brzo daje”*.

Dok istorija disciplina kojim se bavio beleži njegov legat: knjige, tekstove i njegove mandate u prestižnim međunarodnim institucijama – lična istorija nas, njegovih prijatelja, saradnika i kolega pamtiće ono što se ne može definisati diplomama ni uspesima: njegov blagi osmeh, ljubaznost, čestitost i iznad svega benevolentnost koja je, poput retkog minerala, prosijavala ne samo kroz stručne i naučne napore dr Joldžića, već još i više kroz njegove ljudske kvalitete i poduhvate.

Stručnjaci odlaze, ali ostaju uspomene na ljude koji su naše živote činili lepšima, boljima i plemenitijima.

Na njegove profesionalne pozicije i funkcije doći će ili su već došli neki drugi ljudi, ali dobar čovek Vladan Joldžić zauvek će nam nedostajati.

Filotimo Vladana Joldžića

Filotimo bi bila ona plemenita osetljivost duše koja na svako dobro uzvraća još većim dobrom, ne zato što mora, već iz ljubaznosti i ljubavi. Grčka reč *filotimo* (φιλότιμο) smatra se neprevodivom i u izvornom obliku ušla je u sve velike jezike sveta: etimologija ukazuje na kombinaciju dve antičke grčke reči: philos (φίλος), u značenju “prijatelj” ali i “voleti” i time (τιμή): u značenju “čas” ili “vrednost”. Bukvalan prevod bi bio, “onaj koji voli čas”, ali u metaforičnom značenju, od antičkih filozofa preko Novog zaveta do savremene literature filotimo znači raditi stvari na ispravan način, sa integritetom, ispoljavajući pritom osećanje dužnosti, darežljivost, svesno pomaganje drugima sa punom svešću da je to unutrašnja potreba i želja čak i po cenu da se na neki način sebe dovede u rizik. *Filotimo* uključuje i osećaj poštovanja, dužnosti i zahvalnosti prema porodici, prijateljima, kolegama, čak i prema nepoznatim ljudima.

Vladice, bila sam svedok iz prve ruke da si izbor svakog kvalitetnog novog mladog saradnika asistenta podržavao apsolutno, iako najčešće nismo uspevali da obezbedimo njihovo finansiranje od strane Ministarstva i po nekoliko meseci; gledajući širu sliku i našu misiju i misleći o budućnosti Instituta. Danas su neki od njih, [da] i dalje mladi, – naučni savetnici Instituta koji su nam samo na ponos i po zvanju i po delima, naravno kao i oni ostali, koji su vrlo blizu najvišeg naučnog zvanja i odlični “i po delima i po čudi”.

I to je bio tvoj *filotimo*.

Pamtićemo tvoje čokoladice koje si vadio iz svojih džepova kao nepresušnih bunara najlepših želja i stavljao diskretno na sto biblioteke tokom Naučnog veća ili bilo kog drugog sastanka ili mesta susreta u Institutu. Kada bi čokoladice nestale, kao nekom čarolijom stizao bi iz tvojih darežljivih ruku novi kontingent! U sezoni gripa donosio bi ponekad i suvo grožđe jer “zdravo je”.

Vladice, tvoju nesebičnost i autentičnu darežljivost nećemo zaboraviti.

Apostol Pavle je najčešće opisivao *filotimo* kao entuzijastičnu ambiciju prema činjenju “dobrih dela”.

U svojoj Prvoj poslanici Solunjanima [1. 4:11] Apostol Pavle govori: “I da vam bude filotimo da živite mirno, i da gledate svoj posao [...] za dobro zajednice”, da živite skromno i vredno i da vaš trud ne bude običan trud, već onaj koji dolazi iz ljubavi, ljubaznosti i dostojanstva.

Kad čovek ima *filotimo*, svaka zajednica kojoj pripada, porodična, prijateljska ili profesionalna ima od tih osobina samo dobrobit.

“Now cracks the noble heart. Good night, sweet prince [...]”

[William Shakespeare: Hamlet, Act 5, Scene 2]

Vladan Joldžić umro je u Beogradu, 24. aprila anno currente, u svojoj kući, okružen ljubavlju i brigom svojih najmilijih. Iza sebe je ostavio suprugu Milinu i Vladislavu, njihovu ćerku jedinicu.

I u datumu njegove smrti kao da ima nečeg simboličnog: 22. aprila svet je obeležio International Mother Earth Day – dr Vladan Joldžić je otišao sa ovoga sveta dva dana kasnije, nažalost svedočeći faktu da je ekosistem u fazi destrukcije, a mir potpuno kompromitovan.

Ova *Pro Memoria* posveta je jednom plemenitom životu i srcu koje je imalo mnogo ljubavi za svoju porodicu, prijatelje i kolege, njegovoj drugarskoj lojalnosti, njegovom *filotimu*, njegovoj tragičnoj borbi za sopstveno zdravlje na kraju i njegovoj visokoj senzitivnosti za zdrav, miran, dostojanstven i harmoničan život planete Zemlje.

Neka ti bude laka.

Sit tibi terra levis.

Beba Kron

U Solunu,

maja 2026.